

TIME GOES BYE BYE

**Compagnie Barbarie, BRONKS
& De Studio / Villanella**

Time goes bye bye

Compagnie barbarie

7+

Het kost tijd om tijd te begrijpen – Alan Burdick

Tijd is een sociale constructie. Dat is geen bijkomstige eigenschap van tijd, het is de essentie van wat tijd is. Hoe laat het is wordt niet bepaald door de klok, het wordt bepaald door dat waarover iedereen het eens is.

Dit doet bij de meeste volwassenen wel een belletje rinkelen. Toch blijft het een absurd idee. Ons hele handelen richt zich immers op het idee van een buiten ons bestaande, vaststaande en universele tijd. We spreken af om 15 uur en de ander weet precies wat je bedoelt. Simpel, toch? Maar tijd is complexer dan dat.

Probeer maar eens te omschrijven wat 'nu' is. Is dat nu nog nu? Of heb ik het al over daarnet? En waar is dat nu van daarnet dan naartoe? Hoe gaat nu over in straks of later of gewoon niet nu? Zweeft dat richting het verleden? Of maakt het zich klaar om het volgende 'nu' te zijn? Wetenschappelijk gezien houdt het absoluut geen steek om het 'nu' te omschrijven. Het is zoals vragen welk basketbalteam de voetbalmatch heeft gewonnen of hoeveel een muziknoot weegt.

De conventie waarin wij allemaal leven, die van klokken en tijdszones en nanoseconden is een door de mens (enfin, vooral door Newton) verzonnen constructie die het leven makkelijk maakt. Maar het is in de eerste plaats: een afspraak.

In TIME GOES BYE BYE gaan we aan de haal met deze afspraken. Hoe de tijd 'voelt' is net zo waarachtig (of leugenachtig) als het idee van een vaststaande tijd. En net omdat het geen vaststaand gegeven is, is tijd relatief. Dat relatieve nemen we in de voorstelling letterlijk. Wat voor de ene het begin is, is voor de ander het einde. Want dingen die leuk zijn gaan voorbij zonder dat je het weet. Terwijl wachten ein-de-loos kan duren.

Volwassenen en kinderen beleven tijd op een heel andere manier: Een jaar voor een kind van zeven is één zevende van zijn leven. Een jaar voor een volwassene van veertig is een veertigste van zijn leven ... In de ene beleving raast de tijd als een lawine steeds maar harder en sneller en lijkt de tijd constant te verdwijnen in het niets terwijl je er net zo'n nood aan hebt.

In de andere beleving zijn zomervakanties eindeloos, duren autoritten tussen Antwerpen en Mechelen eeuwig plus tien jaar, zijn feestjes al gedaan nog voor ze zijn begonnen en zijn er constant van die volwassenen die maar blijven herhalen dat er iets is met vijf en mizuten? Miwuten? Enfin, het klinkt in elk geval erg belangrijk dus ik zal vooral maar doen alsof ik het begrijp

maar kijk, daar, hé, mijn lego! Oh, of ik kan nog een tekening maken, ah nee, ze beginnen weer over cijfers te roepen. En te laat! Te laat! Wat, te laat? Is mijn tekening te laat? Is het nu plots herfst geworden? Rare wezens. Voor een kind is 'we vertrekken binnen vijf minuten' even onzinnig als zeggen 'we vertrekken binnen afzvagrugruti.' Ook al zijn die vijf minuten voor ons, de volwassene, een wezenlijk onderdeel van ons bestaan, voor een kind is het pure nonsens.

In TIME GOES BYE BYE is de ene beleving niet meer 'waar' dan de andere. Zijn het niet de kinderen die nog moeten leren hoe alles werkt, maar net zo goed de volwassenen die kunnen leren van kinderen dat tijd maar datgene is wat je beleeft. Want elk perspectief is relatief. En om met die wisselende perspectieven te goochelen, daar nemen wij in TIME GOES BYE BYE met plezier alle tijd voor !

In Juli 2019 vernam onze compagnie dat we geen projectsubsidie zouden krijgen voor deze voorstelling. Na intern beraad beslisten we om de productie alsnog te realiseren. Dit met een minimum aan middelen en een maximum aan inzet van al onze medewerkers. Onze speciale dank gaat dan ook naar alle medewerkers hieronder vermeld en onze partners DESTUDIO en BRONKS.

CREDITS

Spel:

Liesje De Backer, Amber Goethals,
Lotte Vaes & Sarah Vangeel

Regie:

Karolien De Bleser

Vormgeving:

Michiel Van Cauwelaert

Kostuums:

Viv Van der Poel & Leila Boukhalfa

Productie:

Leila Boukhalfa

Geluid & techniek:

Saul Mombaerts, Jannes Dierynck &
Koen De Wilde

Grafisch ontwerp:

Nick Mattan & Mieke Hooghe

Persfoto's:

Franky Verdickt

Coproductie:

De Studio / Villanella & BRONKS.

Met de steun van:

de Tax Shelter-maatregel van de
Belgische Federale Overheid

Voor deze inspiratiemap:

dank aan Villanella in het algemeen
en aan Simon Van Roosbroeck & Ilse
Daems in het bijzonder.

I.

denken

wat is tijd? | heeft tijd altijd bestaan? |
bestaan er verschillende soorten tijd?
| kun je de tijd stoppen? | komt er ooit
een einde aan de tijd? | als er geen
mensen zouden bestaan, zou er dan tijd
bestaan? | stel je eens voor dat de tijd
dubbel zo snel zou gaan, zou je dat dan
merken? | kunnen we tijd maken voor
iets of iemand? | zou de wereld kunnen
bestaan zonder tijd? | kun je te laat
komen als er geen tijd zou bestaan? | is
te laat hetzelfde als niet op tijd? | kan te
laat soms beter op tijd zijn dan te vroeg?
| mensen zeggen wel eens: beter laat
dan nooit, klopt die uitspraak altijd en in
alle situaties? | kan je te laat doodgaan?
| heb jij soms het gevoel dat je te laat
of te vroeg geboren bent? | hoe komt
dat? | waarom leven kinderen in een
eeuwigheid terwijl voor grote mensen
de tijd vliegt? | welke kleur heeft de tijd?

Achtien gedichten en drie boeken

In de voorstelling *time goes bye bye* speelt compagnie barbarie met het begrip tijd. Wat als je de tijd kunt terugspoelen, stopzetten of kunt forwarden naar een verre toekomst?

Thema's waar kinderen graag en veel mee bezig zijn.

Toch is tijd een moeilijk ding.

Dat wist Augustinus ook al die 17 eeuwen geleden reeds zei: *'Als iemand me vraagt wat tijd is, weet ik het, maar als ik het wil uitleggen, weet ik het niet.'*

Om je te inspireren, om met je klasgroep het gesprek aan te gaan over tijd, hieronder 18 gedichten en 3 boeken over de verschillende aspecten en invalshoeken van tijd.

17 van de 18 gedichten zijn van Bette Westera. Ze komen uit haar boek *'Was de aarde vroeger plat?'* www.bettewestra.nl

Eentje is van Willem Wilmink.

Hoe weet je dat de tijd *bestaat*?

De tijd zit in de gaten in je broek.
 De tijd zit in het hoofd van oude mensen.
 De tijd zit in de schimmel op de koek.
 De tijd zit in verwachtingen en wensen.
 De tijd zit in een pasgeboren kalfje in de wei.
 De tijd gaat om en door, maar nooit voorbij.

De tijd zit in de smaak van oude kaas.
 De tijd zit in ruïnes van kastelen.
 De tijd zit in de baard van Sinterklaas.
 De tijd zit in verlangen en vervelen.
 De tijd zit in een brommer willen hebben, of een boot.
 De tijd zit in het leven én de dood.

De tijd zit in een opgegraven bot.
 De tijd zit in het boek dat jij gaat schrijven.
 De tijd zit in de hemel en in god,
 in ruzies en in rimpelige lijven.
 De tijd zit op de zolder van een oude boerderij.
 De tijd zit in de kip én in het ei.

Hoe zou het zijn als de tijd niet *bestond*?

Soms stel ik mij mijn opa voor,
 zo oud als ik nu ben.
 Mijn opa Bas, een jongen die
 dezelfde rode jas had
 als ik nu heb.

Ik vraag me af
 of ik hem dan herken
 en of we vriendjes zouden zijn
 als hij in onze klas zat,
 of ik in die van hem.

Zou hij dan ook het liefste taal doen?
 En was hij –net als ik–
 de kleinste jongen van de klas?
 En was hij even blond?
 Hij was natuurlijk nog niet kaal toen,
 de jongen die mijn opa werd
 maar die het nog niet was.

Kan de tijd echt vliegen?

Op waaidagen
vliegt de tijd
je om de oren

Op saaidagen
staat de tijd stil

Waar blijft de tijd?

Vorbije tijd verdwijnt in zwarte gaten.
Zo gaat het en zo zal het altijd gaan.
Vandaag verdwijnt. Je doet er weinig aan.
Die gaten zijn oneindig hol
en nog bijlange na niet vol.
Je moet voorbije tijd toch ergens laten?

Hoe dood je de tijd?

De tijd kun je doden
met kruit en geweren,
met kruisende degens,
met spiesen en speren.

Met vechtende vuisten,
met knuppels en knuisten,
te voet en te paard,
te vuur en te zwaard.

Met stalen kanonnen,
met knotsen van hout,
en kokende olie.
Zo maak je hem koud.

Kan de tijd verdwijnen?

Vandaag verdween
zo rond de klok van één
het uurtje tussen één en twee uur 's nachts.

Het is sindsdien
niet meer gezien.
Wie zag er rond dit tijdstip iets verdachts?

Signalement:
vrij donker en vrij klein.

Wie heeft er tips?
Wie weet waar het kan zijn
of is geweest?

Vertel het ons, bel 112.
Een misdrijf wordt gevreesd.

Is er altijd morgen weer een dag?

Morgen is er weer een dag,
beweerde opa Jaap.
Diezelfde nacht is hij gestorven,
zomaar in zijn slaap.

Nu is het morgen.
Niet voor hem, zijn dagen zijn voorbij.
Maar wel voor oma Jennifer,
voor mama en voor mij.

Hoe voelt het als de tijd *stopt*?

Soms stel ik mij voor
dat ik doodga
en hoe dat zal zijn:
Heel anders?
Wel jammer?
Best spannend?
Misschien zelfs wel fijn,
zoiets als de achtbaan?

Daar gaan we.
Ik voel dat ik val.
Ik val in het niets,
in de donkerte van het heelal.

Ik val uit de tijd
in het nergens
van ooit,
voor de knal.

Wanneer ben je ergens op tijd?

Als ik niet nog even snel
mijn nieuwe trui had aangedaan,
niet voor twee gevulde koeken
langs de bakker was gegaan,
niet de Beukstraat had genomen,
maar de Populierenlaan,
als ik vier minuten eerder
op het pleintje had gestaan,
zou ze dan zijn blijven wachten?
Was het dan misschien nog aan?

Kun je *langzamer* zijn dan de tijd?

Ik ben altijd te laat
 Voor de tram
 Voor de trein
 Voor verstoppertje doen
 en hem niet hoeven zijn

Voor de les
 Na de gym
 Bij de bus
 Op ballet
 Voor een feest
 Met een vraag
 Uit het bad
 In mijn bed

Voor het grootste stuk taart
 Voor de mazelenprik
 Altijd weer
 want de tijd
 gaat veel sneller dan ik

En iedereen roept
 om de beurt of in koor:
 'Schiet eens op'
 'Niet zo traag'
 'Maak eens voort'
 'Loop eens door'

Maar straks ben ik groot
 Dan word ik piloot
 en vlieg met de nieuwste Concorde
 door de tijd heen en weer

Hé, ik hoor ze niet meer.
 Ik ben eindelijk sneller geworden !

Duren uren altijd even lang?

Een uur telt altijd evenveel seconden
en klokken draaien steeds dezelfde ronde.
Maar duren uren altijd even lang?
Een paar minuten wachten op de gang
duurt langer dan een uur met vriendjes spelen.
En als ik me een uur zit te vervelen
dan staat de grote wijzer bijna stil.
Dan kruipt de tijd voorbij.
Wat een verschil !

Kun je *alle tijd* hebben?

'Hebt u even, winkelier?'

'Wij hebben álle tijd.
Tijd van nu en van weleer,
voltooid verleden tijd,
even tijd, oneven tijd,
toekomstig en verleden,
lange lappen eeuwigheid
en kleine stukjes heden.
Alle tijd tot volgend jaar
en tijd tot tien voor elf.
Tijd voor vragen, voor elkaar,
voor thee en voor jezelf.
Goede tijd en slechte tijd
[die krijgt u 's zomers gratis
bij drie kwartier vakantietijd]
Maar 'k zie dat het al laat is.
De winkel sluit vandaag op tijd,
u moet dus snel beslissen.
Verloren tijd, vergeten tijd,
en tijd voor muizenissen.

Tijd voor op de camping,
aan een beek of bij een vuurtje...'

'Wat een keuze! Doet u maar
zo'n klein verloren uurtje.'

Kun je door de tijd reizen?

In mijn toffe tijdmachine
kan ik zelf de tijd bedienen.
Zie je deze twee panelen?

Nee, niet met die hendel spelen
of je zult voorgoed verdwijnen
in de tijd van de Romeinen!

Nee, niet op die toetsen drukken
of je zult verongelukken
door een schop van hele grote
groene dinosauruspoten.

Nee, blijf af van die pedalen
of je zult voorgoed verdwalen
in de straten van Pompeï.

Galileo Galilei
zat er ook een keertje aan.
Had ie dat maar niet gedaan.
Hij is nooit meer teruggekomen.
Heeft –tot ergernis van Rome-
sterrenkijkers uitgevonden
die bij ons al lang bestonden.
Galileo, uit mijn klas,
die opeens verdwenen was
toen hij deze schuif verschoof...

Niet proberen, ben je doof?
Ook niet aan dat knopje draaien.
Ook niet ... zie je wel, daar ga je !

Wanneer *begint* iets?

Het bidden van de buizerd,
het wachten op de worm.
Het duiken naar het kuikentje,
de stilte voor de storm.

De weken voor de weeën,
de dagen voor de dood.
Het dralen voor het durven,
het moment van bijna bloot.

Het bang zijn voor de bommen,
de stilte na de klap.
Het hopen op het huilen
na het vallen van de trap.

Het nemen van de strafschoep,
het staren naar de bal.
Het lichten van de bliksem
En het wachten op de knal...

Wanneer *begin* je met *bestaan*?

Ik ben een kind van bijna tien,
maar voor ik werd geboren
bestond ik al een hele poos.
Ik was al van tevoren
een baby in mijn moeders buik.
Ik groeide uit een eitje.
Dat eitje was ik voor de helft.

Het zat er al een tijdje.
Toen kwam het op een mooie dag
mijn vaders zaadje tegen.
Dat zaadje was ik ook al half.

Ik ben nu dus geen negen,
en ook niet bijna tien.
Ik ben ik weet niet hoeveel jaar.
Zo oud als mama's ei
en papa's zaadje bij elkaar.

Was er al *iets* voor de aarde bestond?

Ooit was alles donker
 Ooit was alles stil
 Alle dagen waren nacht
 Niets klonk hard en niets klonk zacht
 Er was nog geen verschil

Er waren geen geluiden
 Er was nog niets te horen
 Er klonk misschien wel ergens iets
 maar nergens waren oren

Stille nacht
 geen glimpje licht
 Een verre vonk misschien
 Maar nergens waren ogen
 die dat vonkje konden zien

Alles was nog donker
 Alleen maar zwart heelal
 En toen kwam
 god weet waar vandaan
 de allereerste knal ...

Komt de toekomst naar je toe?

Vaar ik
 mijn eigen toekomst in
 Een zee van tijd
 die voor me ligt
 en waar ik in verdrinken kan?

Of ligt de toekomst achter me
 en roei ik
 met de riemen die ik heb
 bij mijn verleden tijd vandaan?

[Alle voorgaande gedichten werden geschreven door
 Bette Westera | Was de aarde vroeger plat?]

Kinderen zijn vaak bezig met 'later als ze groot zullen zijn'. Ze dromen van de fantastische dingen en [helden]daden die ze dan zullen doen. Een geweldig gedicht over grote moed en het kleine durven:

Jij en ik

Later zul je bij me wonen.
Later zijn we met z'n beiden.
Dat bedenk ik soms, wanneer je
giechelt met de and're meiden.

't Is voorlopig nog maar beter
om de zaak geheim te houden,
'k zal je nog maar niet gaan zeggen
dat ik van je ben gaan houden.

Later ga ik reizen maken
heel alleen, naar verre landen,
en daar ga ik mensen redden,
redden met mijn eigen handen.

Iedereen zal in de kranten
van mijn grote daden lezen.
"Waarom zou die mensenredder
zo ontzettend moedig wezen?"

Niemand zal de waarheid weten,
jou alleen zal ik 't vertellen:
later, als ik zó beroemd ben
dat ik bij je aan durf bellen.

[Willem Wilmink | Verzamelde liedjes en gedichten | p. 182]

Boek: Maar ik ben Frederik zei Frederik | Joke van Leeuwen

Waarom?

Kinderen verlangen vaak naar later. Ze kunnen bijna niet wachten tot ze zelf groot en volwassen zijn. In hun hoofden zijn al hun problemen dan op slag opgelost. Want dan kunnen en mogen ze - EINDELIJK - alles doen wat ze willen.

Toen ik aan Toon van tien vroeg waarom hij zo verschrikkelijk graag nu al een groot mens wou zijn, antwoordde hij: 'omdat ik dan kan stoppen met verlangen om groot te zijn.'

Maar ik ben Frederik, zei Frederik van Joke Van Leeuwen is een zalig boek over het spanningsveld tussen kind of volwassen zijn. Zoals zij wel eens meer doet, draait Joke de boel gewoon om: in plaats van een boek te schrijven over een jongetje dat man wordt, gaat het verhaal over een man die terug een jongetje wordt. Niet alleen uiterlijk, maar ook diep vanbinnen.

Een grappig en spitsvondig maar ook ontroerend verhaal over hoe het voelt om opnieuw kind te worden. Met genadeloos scherpe kanttekeningen over hoe onnozel grote mensen dan tegen je doen. En hoe kinderachtig ze jou behandelen.

Een pareltje. Met Joke Van Leeuwen op haar Joke Van Leeuwenst.

Wat & waarover?

Frederik werkt al jarenlang op het Knipkantoor. Daar moet hij nieuws uit de krant knippen en er stapeltjes van maken. Bijvoorbeeld de overstromingen bij de overstromingen. En de koninginnen bij de koninginnen. Op een dag stopt hij een uitgeknipt bericht stiekem in zijn broekzak. Dat is nochtans strikt verboden. Toch doet hij het. En dan gebeurt het. Frederik wordt kleiner en jonger. Hij wordt opnieuw een kind. Niemand herkent hem meer. *'Maar ik ben Frederik'* zegt Frederik tegen iedereen.

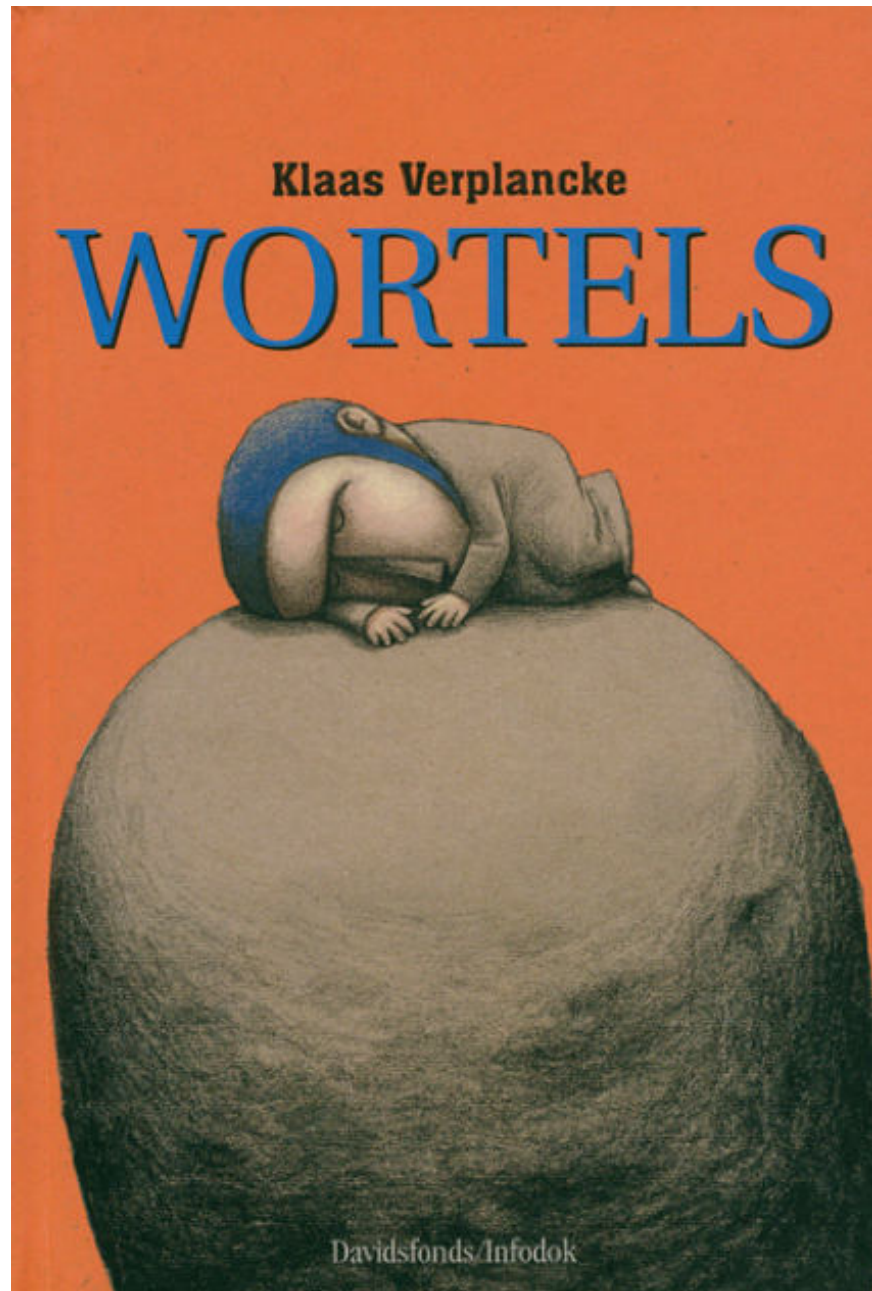
De enige die luistert, is het meisje Frommel.

Kan zij Frederik helpen? Komt het terug in orde met hem?

Citaat:

En toen gebeurde het. Frederik werd kleiner. Hij werd kleiner en jonger. Hij werd zo jong als een kind. Daar zat hij op zijn bureaustoel. In veel te grote kleren. Hij keek naar zijn handen. Er zaten geen zwarte haren meer op. Hij voelde aan zijn wangen. Die waren zacht en zonder stoppeltjes. De mouwen en broekspijpen van zijn pak waren te lang. Alleen zijn voeten waren hetzelfde gebleven. Dit kan niet, dacht Frederik. Ik ben een meneer. Hij rolde zijn broekspijpen en zijn mouwen op. Hij maakte met zijn schaar een extra gaatje in zijn riem. Zijn broek en zijn onderbroek mochten niet afzakken. Misschien gaat dit weer over, zei hij bij zichzelf. Het komt omdat ik opeens aan vroeger dacht. Zijn stoel moest hoger. Frederik wist waar de hendel zat. Hij zoefde zichzelf omhoog. Dat vond hij leuk om te doen. Hij was vergeten hoe leuk het was. Hij zag de hele kamer anders als hij een beetje hoger zat. En het uitzicht werd ook anders. En als hij laag zat, zag hij buiten meer lucht. Als hij dan ook zijn stoel naar achteren zette, kon hij de vliegtuigen naar ver weg zien vliegen, met een witte streep erachteraan, alsof de lucht hun kladblok was. Frederik liet zichzelf vijf keer omhoog zoeven en vijf keer omlaag. Hij werd er vrolijk van. Ik wist niet dat ik zo'n fijne stoel had, dacht hij. Ik ga hier voortaan elke dag eerst mee spelen voor ik ga knippen.

Boek: Wortels of de tijd die wachten heet | Klaas Verplancke

Waarom?

Een niet evidente maar uiterst poëtische vertelling over de bijzondere relatie tussen Ries en Kerel.

Een buitengewoon tijdloos verhaal over eenzaamheid, verbondenheid en afscheid.

Met een Klaas Verplancke die vertelt en illustreert in een rake en treffende soberheid. Niet evident. Niet eenvoudig rechtlijnig.

Maar wél wreed schoon.

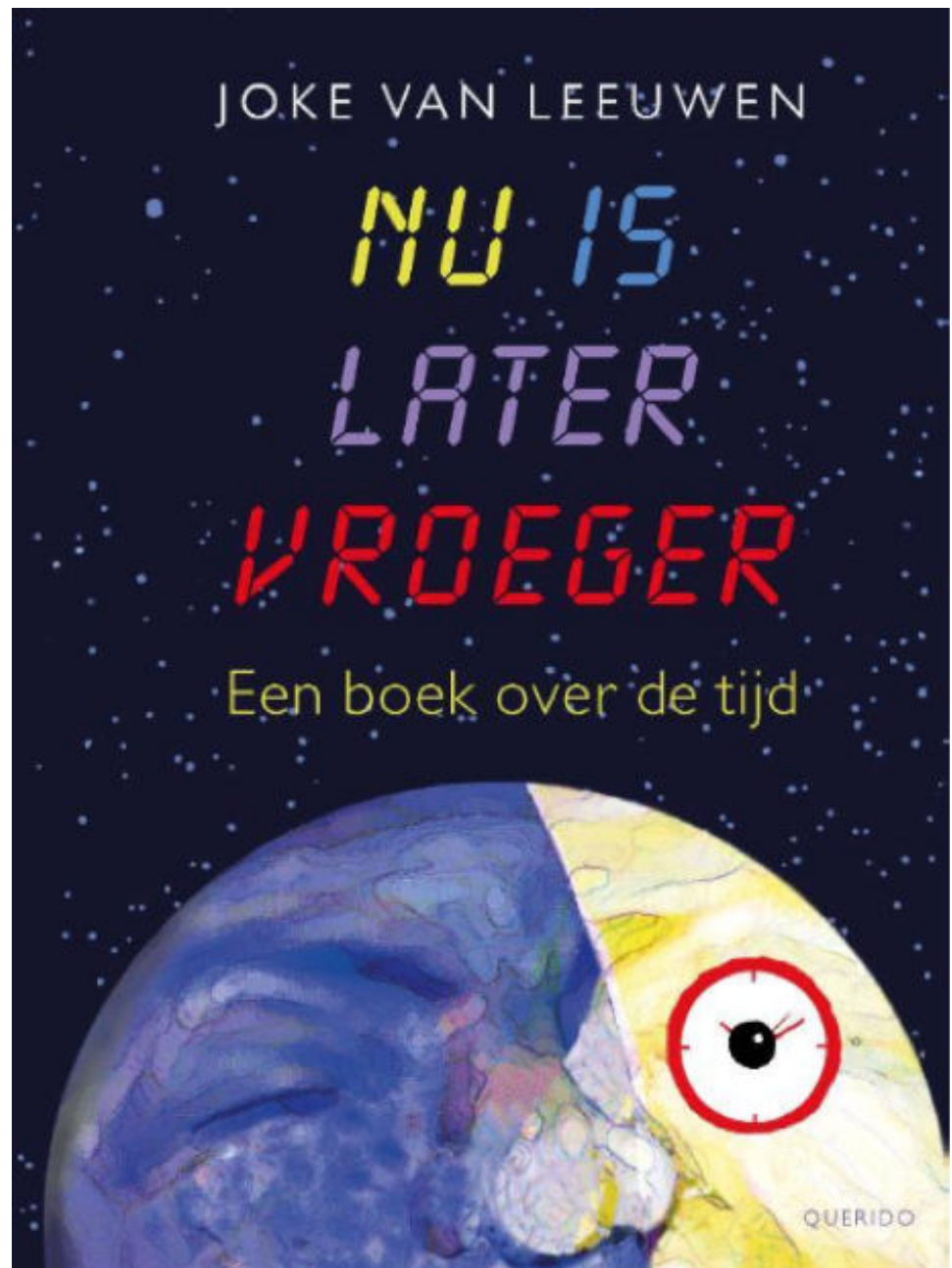
Wat & waarover?

Ries is een heuvelwachter.
 Hij zit er altijd en gaat nooit weg.
 Elke dag wacht hij op iets.
 Op iets dat nooit komt.
 Op een morgen vindt Ries een zaadje.
 Hij stopt het in de grond.
 Ries wacht. Nieuwsgierig en geduldig.
 Want er is tijd, veel tijd.
 De tijd die wachten heet.
 En dan staat hij er opeens: een boom van een Kerel.
 Van dan af moeten Ries en Kerel alles delen:
 de heuvel, de lucht, de stilte... en vooral de tijd.

Citaat:

Op deze heuvel is niets bijzonders,
 maar er is genoeg om van te leven.
 Er is veel en wijde lucht
 en nu en dan eens wind
 die van de andere heuvels komt aangewaaid
 en naar ginder en overkant ruikt.
 Er is veel plaats
 tussen hier en de wolken
 tussen de grassprietten en de kluiten.
 En er is tijd,
 veel tijd
 de tijd die wachten heet.

Boek: Nu is later vroeger | Joke van Leeuwen

Waarom?

Omdat het een heerlijk boek is over de tijd.
Voor iedereen vanaf een jaar of tien tot 122 jaar en vijf maanden.

Wat & waarover?

Waar kun je twee dagen achter elkaar jarig zijn? Weten honden hoe laat het is? Waar is 10 oktober 1582 gebleven? Wat is een yoctoseconde?

De tijd is iets waarover je je kunt blijven verwonderen. Want wat is tijd nu precies? Joke van Leeuwen vertelt er op een heldere manier over, met tekst en heel veel beeld. Over hoe de tijd kan zijn begonnen bijvoorbeeld, hoe die steeds preciezer werd bijgehouden, waarom je je niets van je geboorte herinnert, hoe tijd werkt in stripverhalen, en nog veel meer ...

Citaat:

2. doen

To do: een loopje nemen met de tijd

Einstein wist het al.

Dat tijd relatief is, merk je volgens hem heel simpel: het maakt immers een groot verschil of je een uur doorbrengt 'met je gat op een gloeiend hete kachel of met je geliefde in bed'.

Uurwerken zijn slechts een manier en methode om tijd te meten. Ze zijn de tijd niet. Kloktijd is de meetbare tijd, de manier waarop wij een dag opsplitsen in uren en minuten.

Maar onze menselijke beleving van tijd verschilt van activiteit tot activiteit. Zo lijkt de tijd voorbij te kruipen wanneer we iets doen waar we geen plezier aan beleven. En op andere momenten lijkt de tijd voorbij te vliegen. Onze ervaring van tijd staat hierdoor vaak haaks op de gemeten tijd.

Het is plezant om kinderen dingen te laten doen die hen tijd anders laten ervaren. Haast je. Geen tijd te verliezen ☺

Hoe lang duurt 1 minuut?

Laat de kinderen van je klas rechtstaan met genoeg ruimte om zich heen zodat ze mekaar niet hinderen.

Vraag hen om hun ogen dicht te doen.

Als ze denken dat er 1 minuut voorbij is het de bedoeling dat ze stilletjes op hun hurken gaan zitten.

Jij houdt de klok in de gaten.

Als de minuut voorbij is, mogen ze hun ogen terug opendoen.

Je zal versteld staan: sommige kinderen gaan al na 5 seconden zitten.

Bij anderen duurt het langer, soms tot 2 of meer minuten.

Maar er zijn er ook die vrijwel exact na 60 seconden gaan zitten.

De tijd wegen

'Weeg' de tijd eens in plaats van hem te meten.

Hoeveel gram zand is er nodig voor 15 seconden [zandloper]tijd?

De tijd in woorden vangen

Zoek woorden die exact 1 seconde duren

[ik verklap er twee: Mississippi en eenentwintig]

en tel dan luidop met die woorden:

een eenentwintig, twee tweeëntwintigs, drie drieëntwintigs...

zevendertig Mississippi's...

Tijd krijgt plots een heel ander gevoel.

De tijd tellen in opa's en in schildpadden

Een mens wordt in ons land gemiddeld 80 jaar oud.

Bepaalde schildpaddensoorten worden gemakkelijk 150 jaar oud.

Tel eens in 'grootmoeders of grootvaders' en in schildpadden in plaats van in jaren. Hoeveel opa's is de guldensporenslag geleden?

Hoeveel schildpadden is het gebouw van jouw school?

Tijd krijgt daardoor op slag een andere dimensie.

De tijd vasthouden

Laat de kinderen ervaren dat herinneringen een manier zijn 'om de tijd vast te houden, en dat je een 'loopje kan nemen met de tijd' door iets in een 'loop' (herhaling, lus) te stoppen.

Vraag heb om een foto van zichzelf als baby mee te brengen.

Bespreek met hen de vraag 'of zij nog dezelfde mens zijn als toen?'

De tijd beleven: maak zelf een zandloper

Zolang kinderen nog worstelen met 'klok lezen', zijn zandlopers duizend keer handiger om hen het gevoel voor tijd te laten beleven.

Natuurlijk bestaan er 'prefab' zandlopers: van 3,5,10,15,...minuten.

Maar het is plezant om de boel eens om te draaien: laat de kinderen van je klas zelf zandlopers maken en daarna meten hoeveel seconden of minuten hun zandloper aangeeft.

Wat heb je nodig?

- fijn, wit en heel droog zand | keukenzout doet het ook prima
- [droge] kleurstof voor voedingsmiddelen
- twee transparante petflesjes met schroefdop | met glazen buisjes of bokalen kan het ook
- een hamer en een nagel
- lijm en/of ducktape

Hoe doe je het?

Kleur het zand/zout met de [droge] kleurstof voor voedingsmiddelen.

Lijm de twee schroefdoppen van de flesjes op elkaar.

[Of maak met ducktape/touw de 2 bokalen of flesjes aan elkaar vast]

Maak met nagel en hamer een klein gaatje in de schroefdoppen/deksels.

Vul de ene fles met gekleurd zand/zout.

Draai de twee schroefdoppen weer vast.

Draai de fles met zand/zout om en meet de tijd van je eigenste zandloper.